

ZASADY NA OKRES 1 - 30 PAŹDZIERNIKA

PISOWNIA WYRAZÓW Z „Ó” I „U”

CZY

ó	u
Wymienia się na o, e, a (także w innych słowiańskich językach).	
W zakończeniach: -ów, -ówna, -ówka. z wyjątkiem: skuwka, zasuwka, wsuwka!!!	W zakończeniach czasowników: -uję, -ujesz, -uje, -uj, -ujmy, -ujący itp.; W zakończeniach rzeczowników: -us, -un, -ulec -una, -unka, -unek. W zakończeniach wyrazów zdrobniałych lub zgrubiałych: -uś, -usia, -unia, -uńcia, -uchna, -uch, -uszek, -ucha, -uszka, -uk, -uczek, -uka, -uczka, -ulek, -ulo, -unio, -ula, -ulka, -uleńka, -uta, -utka, -utki, -uśki, -uchny.
W wyrazach nieobjaśnionych (do zapamiętania).	W wyrazach nieobjaśnionych (do zapamiętania).
W wyrazach rodzimych.	W wyrazach rodzimych i wszystkich zapożyczonych.
	W dyftongach au, eu.
Bardzo rzadko na początku wyrazu / ósmo, ów, ówczesny.	Prawie zawsze na początku wyrazu.
Nigdy na końcu wyrazu.	Zawsze na końcu wyrazu.

ZADANIA :

- 1. Do każdego wyrazu z „wierszyka” dopisz jak najwięcej wyrazów pokrewnych:**

Wzór:

krótka – króciutki, skrót, skrócony, skrócić, skracanie,

różga – różdżka, różeczka,

kłótnia – kłócić się, kłótlivy, kłótnik, kłótnica, skłócić, skłócony,

córka - .....

zbój – .....

powrósło - .....

ogół – .....

skórka - .....

włókno – .....

włóczka – .....

wróżba – .....

różna - .....

żółw – .....

tchórzliwy - .....

wróbel – .....

próżniak - .....

oprócz – .....

czółna – .....

żółtko – .....

wiórek - .....

wójt – .....

równina – .....

chór – .....

przepiórek - .....

póty – .....

póki – .....

król - .....

jaskółka - .....

róża – .....

Józef – .....

szczegół – .....

półka - .....

źródło- .....

mózg – .....

wiewiórka – .....

która - .....

stróż – .....

ogórek – .....

wspólna – .....

góra - .....

próchno – .....

próba – .....

późno – .....
 włóka - .....

Ps. Jeśli przeczytasz wyrazy z tego ćwiczenia z góry na dół, zauważysz, że one się rymują. Jest to zbiór wyrazów z „ó” nieobjaśnionym!

2. Do podanych wyrazów dopisz takie ich formy, które uzasadniają pisownię „ó”:

przemówić -	dozór - .....
szósty -	młódka - .....
łódka -	mnóstwo - .....
pół -	rosół - .....
pomór -	gwóźdź - .....
przewóz -	wiózł - .....

3. Utwórz wybrane formy trybu rozkazującego:

bezokolicznik	I. poj. – 2 osoba	I. mn. – 1 osoba	I. mn. – 2 osoba
robić	rób	róbmy	róbcie
komponować			
uspokoić się			
modlić się			

4. Wpisz „ó” lub „u” do podanych związków wyrazów, dopisz formy liczby mnogiej wyrażen:

p...żne popoł...dnie – p...żne popoł...dnia
 pr...żny sł...j - .....
 sp...żniony powr...t - .....
 pr...ba ch...ru - .....
 r...żnica wyglą... - .....
 n...dna lekt...ra - .....
 ...sme piętro - .....
 r...da wiewi...rka - .....
 szczeg...lny pow...d - .....
 pł...cienna sp...dniczka - .....
 b...rzowa chm...ra - .....
 szczupl...tki star...szek - .....
 kr...tkie przem...wienie - .....
 debi...t p...blicystyczny - .....
 wyr...b artyk...łów - .....
 str...dzony podr...żnik - .....
 m...wnica sejmowa - .....
 tr...dny rywal - .....
 d...szna k...chnia - .....
 pon...ry nastr...j - .....

5. Wyszukaj w liniach poziomych ukryte wyrazy z trudnościami ortograficznymi:

Wyszukaj wyrazy, w których występuje „Ó”

Ż Ó Ł T Y S T Ó G K Ó Ł K A D
O P Ó Ł K R Ó L E W N A W Ó R
Ł R T C H Ó R Z M Ó Z G C V A
W Z T. Ó D R Ó T. S M G T. G Ó R
W E P I Ó R N I K Z L S T X G
L P R Ó Ź A L U Z J A R Ó Ź A
Ó I G A R N K Ó W O G Ó R E K
C Ó Ź Ó Ł T K A M R Ó Z W H E
Z R W R Ó Ź K A O B Ó Z Ó E Y
K K C Ó R K A D W Ó C H D M B
A A G Ó R A L S T Ł Ó D Ź Z Q

6. Podane niżej wyrazy z „ó” wpisz do właściwej rubryki zgodnie z zasadą ich pisowni:

złotówka, próbuje, budulec, Żakówna, matusia, tyciuchny, grzybów, zaniósł, ósemka, wędrując, kotuś, startują, stwórca, klasówka, próbówka, próba, stróż, módl się, placówka, zbiorów, plażówka, strój, paluch, pokojówka, staruszek, starucha, tchórz, oprócz, dopóki, zdrowko, ogródek, zuchów, źródło, dwójka, chór, wesół, stój, zbój, pakunek, szpikulec, opiekun, dziadunio, piłują, meldując, malunek, cieplutki

WYRAZY Z „Ó”			WYRAZY Z „U”		
-ów, -ówka, -ówna	wymienne na „o” lub „e”	niewymienne	końcówki wyrazów zdrobniałych lub zgrubiałych	w końcówkach -ulec, -un, -nka, -unek	w końcówkach -uje w czasownikach

7. Uzupełnij poniższy tekst literami „ó” lub „u”:

"K...linarne perypetie"

Wr...ciłem z wł...częgi! Przekroczyłem pr...g dom... pełen zapał... i ot...chy. Od razu r...szyłem ku lod...wce. ...pajałem się myślą o ...dkach k...rczaka, przepi...rczych wątr...bkach, sałatce z k...k...rydzy, jajek i pęd...w bamb...sa. Niestety, p...stka w lod...wce doprowadziła mnie niemal do ...traty tch... Wkr...tce kryzys ...stąpił. ...wierzyłem w siebie, przecież może się okazać, że jestem ...rodzonym k...charzem. Rz...ciłem się do mikrofal...wki, by w kr...tkim czasie coś ...pichcić. ...fając moim, nieodkrytym jeszcze, ...miejętnościami, dałem ...p...st k...linarnym fantazjom. Finał był zaskak...jący. W kr...tkim czasie got...w był ros...ł z kostki i p...lpety z p...szki, kt...re znalazłem na g...rnej p...łce zamrażarki. ...dało się! Resztkami z mojej ...czty ...raczył się nawet m...j ...kochany ...gryź, wilcz...r wł...czący się niegdyś po osiedl..., przygarnięty p...źniej przez mamę. ...satysfakcjonowany swoim s...kcesem k...linarnym, zacząłem zastanawiać się nad przyszłością. Może po ...kończeni... gimnazj...m powinienem ...czyć się w technik...m gastronomicznym?

8. Podane niżej wyrazy połącz w pary tak, aby się rymowały. Podkreśl ó niewymienne:

skóra, burza, dziura, róża, góra, źródło, bura, bluzka, ogórek, pudło, wróżka, Burek, wnuczka, włóczka

.....

.....

.....

9. Do rzeczowników w mianowniku liczby mnogiej dopisz formy mianownika liczby pojedynczej, uporządkuj je w kolejności alfabetycznej:

- a) zachody- ..... f) wieczory - .....
- b) mrozy - ..... g) wschody - .....
- c) chłody - ..... h) samochody - .....
- d) zbiory - ..... i) powozy - .....
- e) ogrody - ..... j) pokoje - .....

.....

.....

8. Uzupełnij przysłowia brakującymi wyrazami z „ó” i „u”:

- a) Paluszek i ..... to szkolna .....
- b) .....dzban wodę nosi, ... się ..... nie urwie.
- c) Głową ..... nie przebijesz.
- d) Jedna ..... nie czyni wiosny.
- e) Zgoda ....., niezgoda .....
- f) Szlachcic na zagrodzie ..... wojewodzie.
- g) Jak się nie ma, co się ....., to się ....., co się ma.
- h) Gdzie drwa rąbią, tam ..... lecą.
- i) Jak Kuba ....., tak .....

9. Dopisz podane rzeczowniki do poniższych przymiotników, tworząc wyrażenia. Podkreśl cząstkę –us.

globus, autobus, rebus, raptus, wirus, wiarus, obdartus, krokus

- okrągły ..... stary .....
- zakaźny ..... trudny .....
- czerwony ..... narwany .....
- nędzny ..... fioletowy .....